

Til: Familie- og kulturkomiteen Kopi: [Mottakernavn]
Fra: Hovedorganisasjonen KA Dato: 10. oktober 2023
Re: Statsbudsjettet for 2024

Statsbudsjettet 2024 – innspill fra Hovedorganisasjonen KA, arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige og ideelle virksomheter

Hovedbudskap

Kirkebyggene er både nasjonale og lokale kulturskatter og de er for mange hjertet og samlingspunktet i lokalsamfunnet. Hovedorganisasjonen KA forventer økt statlig bevilgning til bevaring av kirkebygg. Regjeringen foreslår 20,6 mill. kroner til etablering av det nye kirkebevaringsprogrammet. Samtidig kuttes tilskuddet som går til vedlikehold av fredede og verneverdig kirkebygg, som i 2023 var på 39 mill. kroner. I sum innebærer dette et hvileskjær i det operative arbeidet med å ivareta norske kirker.

- Samtidig som det skal brukes midler på å etablere et bevaringsprogram er det et stort behov for å opprettholde tilskudd som går direkte til istandsetting av kirkebygg med store kulturminneverdier. KA ber om ytterligere 90 mill. kroner over kap. 883.
- KA ber om at rentekompensasjonsordningen for kirkebygg gjenopptas med en investeringsramme på 500 mill. kroner og en økning på Kap. 882 post 60 med 10 mill. kroner.

Rentekompensasjonsordningen for kirkebygg (Kap. 882 Post 60)

For å komme vedlikeholdsetterslepet på kirkebygg i møte, ga staten i perioden 2005–2019 kommuner og kirkelig fellesråd tilskudd til istandsettingsprosjekter via rentekompensasjonsordningen. Denne ordningen koster staten lite, men gir mye tilbake. Ved utgangen av 2017 hadde mer enn 3 av 4 kommuner benyttet seg av ordningen. I 2021 ble det utbetalt 9,6 mill. kroner. Med noen år med minimal rente, har behovet for ordningen vært lite, og den er ikke utvidet med nye prosjekter. I dagens situasjon med økt styringsrente og dermed også økte renteutgifter for kommuner, ser vi det som viktig at ordningen gjenopptas slik at kommunenes bevilgninger til istandsetting av kirkebygg ikke stopper opp.

KA ber om at rentekompensasjonsordningen for kirkebygg gjenopptas med en investeringsramme på 500 mill. kroner og en økning på Kap. 882 post 60 med 10 mill. kroner.

Kirkebevaringsfondet (Kap 883)

Vi er glade for at staten de neste 20 til 30 årene gjennom et bevaringsprogram skal sikre ca. 10 mrd. kroner til istandsetting av norske kirker. Vi har merket oss at regjeringen foreslår midler til å etablere en administrasjon for bevaringsprogrammet. Regjeringen legger til grunn at KA skal delta i dette arbeidet sammen med Riksantikvaren og Kirkerådet. Som lokale kirkeeieres egen organisasjon og kirkens nasjonale fagmiljø på kirkebygg, er KA klare til å bidra i dette viktige arbeidet.

En forutsetning for et statlig løft for kirkebygg har hele tiden vært at kommunenes ansvar ikke skal svekkes. Dette er også klart forutsatt gjennom Stortingets behandling av lov om Opplysningsvesenets fond, jf. Innst. 623 L (2020-2021). Denne forutsetningen vil imidlertid kreve tydelige statlige føringer og en gjennomtenkt og forutsigbar innretning på statens egne ordninger. Det vil kunne sikre godt samspill mellom stat, kommune og kirkeeier. Det er også viktig for å unngå at kirkebygg blir kasteball mellom stat og kommune, eller at kommunal egenandel blir en flaskehals for utløsning av statlige midler, slik vi til dels erfarer i dag. KA ber derfor komiteen om å tydeliggjøre det grunnleggende kommunale ansvaret for vedlikehold av kirkebyggene slik det kommer til uttrykk i trossamfunnsloven § 14.

Regjeringen foreslår 20,6 mill. kroner til etablering av kirkebevaringsprogrammet. Samtidig kuttes tilskuddet til fredede og verneverdig kirkebygg, som i 2023 var på 39 mill. kroner. Vi mener at nivået på tilskuddet for 2024, i tillegg til å allokere midler til oppstart av bevaringsprogrammet, må sikre at det operative vedlikeholdsarbeidet på norske kirker ikke stopper opp. Det er fortsatt 100 middelalderkirker i stein som behøver å få gjennomført og registrert en fagkyndig tilstandsvurdering, og det behøves friske midler til forprosjekter og allerede godkjente tiltak med sikret kommunal delfinansiering.

KA ber om ytterligere 90 mill. kroner over kap. 883.

Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser (Kap. 882 Post 70)

Vi er tilfredse med at bevilgningen som omfatter KAs kirkebygg- og gravplassavdeling er foreslått videreført.

Kirkebyggene og gravplassene er systematisert i en egen kirkebygg- og gravplassdatabase som KA har ansvaret for. Databasen er i aktiv bruk både av kirkelige og offentlige organer, og utvikles stadig. Den vil snart, i tillegg til en eiendomsdatabase, inneholde en funksjon for lokal forvaltning, drift og vedlikehold (FDV). Dette vil muliggjøre et mer profesjonalisert og systematisert vedlikehold hos kirkeeierne. Men suksesskriteriet for innføringen av et nytt FDV-verktøy er systematisk opplæring av kirkeeierne. Vi ber om at også dette tas inn i vurderingen av tilskuddets totale størrelse.

Den norske kirke (kap. 880)

Regjeringen har etter KAs oppfatning fulgt opp de økonomiske forutsetninger Stortinget la til grunn da ny trossamfunnslov ble vedtatt i april 2020. Vi er tilfredse med bevilgningsforslaget til Den norske kirke. Et pris- og kostnadsjustert tilskudd til kirken nasjonalt er avgjørende for at Den norske kirke skal kunne opprettholde en landsdekkende prestetjeneste, en forsvarlig nasjonal og regional administrasjon, samt nødvendige rammer for å kunne gi tilskudd til trosopplæring og diakonalt arbeid lokalt.

Nærmere om Hovedorganisasjonen KA og våre medlemmer

Tros- og livssynssektoren med sine mange ideelle virksomheter er en samfunnsskapende kraft. I forarbeidene til ny tros- og livssynssamfunnslov oppsummeres betydningen av sektoren på følgende måter: Som kultur- og verdibærere som vedlikeholder «fellesverdier», som bygger naturlige fellesskap og velferdssamfunn nedenfra, som bidrar til integrering og inkludering og som motvirker polarisering og konflikt.

Som eneste hovedorganisasjon i Norge med spisskompetanse på kirke, tro og livssyn, bidrar KA til at virksomhetene på denne sektoren kan være profesjonelle arbeidsgivere, ha riktig og oppdatert kompetanse, oppleve at samfunnsbidraget deres anerkjennes bredt, få de økonomiske og rettslige rammene som trengs og få kunnskapsbasert rådgivning og bistand til å løse sine oppdrag. Alle arbeidsgiverne i Den norske kirke er medlemmer i KA.

Kontaktpersoner

Marit Halvorsen Hougsnæs, administrerende direktør, marit.hougsnaes@ka.no, 920 84 789

Marit Brandt Lågøyr, viseadministrerende direktør, marit.lagoeyr@ka.no, 977 12 116